

Eesti Teaduste Akadeemia Looduskaitse Komisjoni 2007.aasta tegevuse ülevaade

TA Looduskaitse Komisjon jätkas tööd Eesti Maaülikooli juures Veski tn. 4 Baeri majas, 10.03.1998 Eesti Teaduste Akadeemia poolt kinnitatud põhimääruse alusel. Komisjoni juhatuse esimees on filosoofiadoktor Urmas Tartes (valitud EMÜ-s professoriks selle aasta juunis). Aseesimehed bioloogiakandidaat Vilju Lilleleht ja bioloogiakandidaat Heiki Tamm (TÜ Botaanikaiaia direktor) ning teadussekretär Vaike Hang. Komisjonis on praegu 28 liiget.

31.mail 2007 korraldati Tallinnas Keskkonnaministeeriumi saalis (Narva mnt. 7 A) komisjoni 46. ettekandepäev koostöös Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituudi ja Keskkonnaministeeriumiga. Teemal "Inimene ja Eesti ranniku unikaalne loodus". Ettekandepäeva aitas ette valmistada Evald Ojaveer, TÜ Eesti Mereinstituudi /EMI/ ökosüsteemide dünaamika töörühma juht. Osavõtjaid oli 40. Peale Urmas Tartese avasõna, kõneles Evald Ojaveer "Eesti ja Euroopa rannikumere olevik ja tulevik". Henn Ojaveeri (TÜ EMÜ) teemaks oli "Läänemere ökosüsteem täieneb uute liikidega". Markus Vetemaa (TÜ EMI) "Kala – siiani kõige tähtsam mererikkus". Heli Shpilev (TÜ EMI) – "Koha – meie vääriskala püsimise toetamine", Ivar Jüssi (Riiklik Looduskaitsekeskus) "Mereimetajad toiduahela tipus", Kaja Lotman (LKK Hiiu-Lääne regioon) "Merealade looduskaitse praktika", Valter Petersell (Eesti Geoloogia-keskus) "Maismaa kui peamine merevee saastaja", Risto Tanner (Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituut) "Kas mereuurimine on ainuüksi ohverdamine teaduse altari-le".

Ettekandepäeva "Looduskaitse ja teadus" materjalidest on koostatud artiklikogumiku käsikiri ja see antakse lähiajal TA Kirjastusele üle. Kogumikus käsitletakse looduskaitseteadust muutuvast teadusruumist (Urmas Tartes) ja looduskaitseteaduse ülesandeid 21. sajandi hakul (Marek Sammul). On artiklid looduskaitseökonomikast, maailma tähtsamast loodusvarast – hapnikust, bioloogilise mitmekesisuse konventsioonist, randade uurimisest jm. Kas looduskaitse vajab teaduse abi? Küsib selle artikli autor Austraaliast (Inno Salasoo). On mitmeid looduskaitse ajaloo tähtpäevi: nagu 50 aastat meie tänaste looduskaitsealade kujunemises, 50 aastat TA Looduskaitse Komisjoni (meenutusi akad. Hans Trassilt, akad. Loit Reintamilt, Malev Marguselt, Vaike Hangult jt). On Kumari preemia laureaatide /Enn Pirruse, Tiit Randla) tutvustusi jm.

14. detsembril toimus komisjoni koosolek Tallinnas Akadeemia tee 21 Küberneetika Majas teemal – Gaasijuhtme Nord Stream piiriülese keskkonnamõju hindamisest. Eesmärgiks kuulata ekspertide arvamusi ning kujundada komisjoni kirjalik seisukoht Keskkonnaministeeriumile.

Looduskaitse Komisjoni ja Keskkonnaministeeriumi koostöös jätkus uue Punase Raamatu koostamine lähtudes uutest IUCN-i nõuetest. Töö peab valmima käesoleva aasta keskpaigaks.

2007. aasta Kumari preemia laureaadiks valiti akad. Loit Reintam (esildis TA Looduskaitse Komisjonilt). L. Reintam on komisjonis aktiivse liikmena tegutsenud ligi 25 aastat. Korraldanud kaks mullakaitseteemalist ettekandepäeva ja toimetanud kaks samateemalist artiklikogumikku. Tema bibliograafias on 512 nimetust. Nende hulgas on ta viie raamatu autor ja kaheksa raamatu kaasautor. Tal on selja taga 100 semestrit õppejõuametit! On meie mullateaduse viinud rahvusvahelisele areenile. Keskkonnaministeerium andis Kumari preemiat välja seekord juba 19. korda. Tänavu toimus see 14. mail väga pidulikus õhkkonnas Tallinna Botaanikaaias kus keskkonnaminister Jaanus Tamkivi andis laureaadiplomi üle. Laureaadist kõneles Heiki Tamm, Kumari looduskaitsetegemisi meenutas Vaike Hang. Samas oli vaadata näitus L. Reintami elust ja tegevusest.

Veebruaris-märtsis oli Tartus Riia 181 näitus nelja kunagise ZBI ornitoloogi-looduskaitsetegelase tähtpäevaks: Heinrich Veromanni 80. sünniaastapäevaks, Sven Onno ja Ahto Jõgi 75. sünniaastapäevaks ning lahkunutele küünlasüütaja Olav Renno 75.sünnipäevaks (koost. V. Hang). Tartus Eesti looduskaitse Seltsi aastakoosolekul oli vaadata väljapanek – Eerik Kumari 95.sünniaastapäev (koost. V. Hang).

Tartu Ülikooli teaduslikus raamatukogus oli tuntud zooloogia õppejõudude tähtpäevanäitus (veebr.-aprill): Johannes Piiper 125, Heinrich Riikoja 115, Juhan Aul 110, Hans Kauri 100, Johannes Lepiksaar 100 ja Eerik Kumari 95 (näituse koostasid V. Hang ja I. Palli).

Komisjoni liikmetest enamusel on igapäevatöö otseselt või kaudselt seotud looduskaitse probleemidega. On esinetud raadioas ja televisioonis, kirjutatud populariseerivaid looduskaitseteemalisi artikleid.

Urmas Tartes, 07.01.2008